

Wójcik, Zbigniew

Jubileusz Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 23/2, 536-537

1978

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

autorów, którzy nie mogli wziąć udziału w obradach. Są to: prof. A. Zakrzewskiego, *Sylwetki profesorów zasłużonych dla tajnego nauczania medycyny* i doc. M. Skulimowskiego, *Tajne studia medyczne w Krakowie w latach okupacji hitlerowskiej (1942—1945)*. Po zakończeniu Sympozjum rektor poznańskiej AM podejmował lampką wina zasłużonych wykładowców i studentów z okresu II Wojny Światowej.

Witold Włodzimierz Głowacki

JUBILEUSZ WYDZIAŁU GEOLOGII UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

W 1917 r. okupacyjne władze niemieckie zezwoliły na otwarcie w Warszawie wyższej uczelni polskiej. Otwarto wówczas także studia geologiczne, które prowadzili J. S. Thugutt, J. Lewiński, a także ich pomocnicy: K. Koziorowski, J. Czarnocki i J. Samsonowicz.

35 lat później w dniu 1 października 1952 r. powołano na Uniwersytecie Warszawskim Wydział Geologii. W związku z tym w 1968 r. obchodzono 50-lecie nauk geologicznych na tej uczelni oraz 15-lecie Wydziału Geologii. W dniach 18—19 XI 1977 r. odbyło się kolejne spotkanie jubileuszowe pt. *60-lecie nauk geologicznych i 25-lecie Wydziału Geologii w Uniwersytecie Warszawskim*. Obchodom jubileuszowym towarzyszyło wydanie ksiąg pamiątkowych, które stanowią zbiór opracowań historycznych, a zarazem cenne źródła do dziejów nauk geologicznych w Polsce.

Zasługi kadry nauczającej i absolwentów Wydziału Geologii omówili podczas sesji liczni mówcy, a m.in. prof. Z. Rybicki (rektor UW), prof. R. Ney (podsekretarz stanu w Ministerstwie NSWiT), doc. Z. Dembowski (prezes Centralnego Urzędu Geologii), prof. A. Jachowicz (dziekan Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego) i inni. Wskazano, że rozpoznanie bazy surowców mineralnych naszego kraju w dużym stopniu jest rezultatem badań absolwentów Wydziału Geologii UW. Kadra naukowa tego Wydziału zasiłowała Zakład Nauk Geologicznych PAN, Zakład Paleobiologii PAN, największą instytucję specjalistyczną w kraju — Instytut Geologiczny CUG, a także niedawno powstały Uniwersytet Śląski.

Osiągnięcia pracowników Wydziału pokazano także na okolicznościowej wystawie, która podczas obchodów otwarta została w Pałacu Kazimierzowskim.

W dalszej części spotkania pracownicy naukowcy Wydziału przedstawili referaty, obrazujące rozwiązywanie nowoczesnych problemów geologicznych przez kadrę Uniwersytetu Warszawskiego. Po sesji założono Stowarzyszenie Wychowanków Wydziału Geologii UW (działa ono w ramach Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górniczych). Podczas następnego dnia obchodów jubileuszowych absolwenci zwiedzili macierzyste zakłady — zapoznając się z kierunkami prac badawczych prowadzonych w ostatnich latach.

Najwięcej materiału dotyczącego dziejów nauk geologicznych w Warszawie (co prawda tylko w ostatnim 25-leciu), znajduje się we wspomnianej księdze pamiątkowej. Zamieszczono w niej następujące referaty: S. Orłowski — *Wydział Geologii w 25-leciu istnienia i 60-leciu nauk geologicznych w Uniwersytecie Warszawskim*; J. Kutek — *Instytut Geologii Podstawowej jako ośrodek badań naukowych w latach 1968—1976*; A. Polański — *Instytut Geochemii, Mineralogii i Petrografii jako ośrodek badań naukowych w latach 1968—1976*; E. Falkowski — *Instytut Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej jako ośrodek badań naukowych w latach 1968—1976*; H. Łozińska-Stępień, W. Murzynowski — *Działalność Zakładu Prac Geologicznych w latach 1968—1976*. Ponadto część informacyjna książki zawiera następujące opracowania: *Struktura organizacyjna Wydziału Geologii, Nauczyciele akademicy i pracownicy naukowo-badawczy, Pracownicy inżynierjno-techniczni i inni, Dorobek w dziedzinie kształcenia, Nagrody i odznaczenia, Współpraca z zagranicą*.

Jak każda niemal impreza tego typu organizowana przez przyrodników zawężono ocenę działalności do przedstawienia dotychczasowych osiągnięć Wydziału Geologii. Ani w księdze pamiątkowej, ani w referatach nie nakreślono szerszego tła rozwoju nauk geologicznych w ostatnim sześćdziesięcioleciu. Nie wspomniano także, że powołując w Uniwersytecie Warszawskim studia geologiczne nawiązano do 1817 roku, kiedy staraniem Staszica w powstającej uczelni w Warszawie powierzono wykłady z geologii i mineralogii J. F. Hoffmannowi, a następnie M. A. Pawłowiczowi. Nawet po likwidacji uczelni w 1831 r. gromadzono zbiory geologiczne (m.in. J. B. Puscha) przy Bibliotece Publicznej. Później po powołaniu w 1857 r. Akademii Medyko-Chirurgicznej i w 1862 r. Szkoły Głównej wykłady z geologii prowadzili J. Aleksandrowicz, L. Zejsner, K. Jurkiewicz i J. Trejdosiwicz. W powstałym na miejscu Szkoły Głównej Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim wykładali obok dwóch ostatnich wybitni uczeni A. Lagorio, W. P. Amaliński, G. Wulf. Ich uczniami byli: J. Lewiński i K. Koziorowski, którzy od 1917 r. uczyli już młodzież w polskiej uczelni.

Prof. Z. S. Różycki, organizator Wydziału Geologii UW w 1952 roku, od wielu lat pracuje nad studium poświęconym dziejom nauk geologicznych w Warszawie. Jest nadzieją, że studium to ukaże się w najbliższej przyszłości. Nie wykluczone, że również inni pracownicy naukowcy tej uczelni opracują na szerszym tle historycznym działalność Wydziału Geologii. O tym, że stać ich na taką pracę świadczy treść wydanego z okazji jubileuszu „Biuletynu Geologicznego Wydziału Geologii”. Znajduje się tam m.in. opracowanie poświęcone działalności hydrogeologicznej prof. Z. Pazdry (napisane przez W. C. Kowalskiego) oraz interesujący szkic z dziejów znajomości wód (napisany przez K. Balińską-Wuttke), podnoszący zasługi Gabriela Rzączyńskiego w rozpoznaniu wód powierzchniowych i podziemnych na ziemiach polskich.

Zbigniew Wójcik

WYSTAWY MUZEUM TECHNIKI NOT
(listopad—grudzień 1977)

1 .

Dyrektor Muzeum Techniki, mgr J. Jasiuk otwierając w dniu 21 XI 1977 r. wystawę pn. *Juliusz Kolberg-Kotobrzeg 1776—1831 — Generalny Inspektor Miernictwa* powiedział m.in., że „ekspozycja ta przypomina postać z odleglejszej nieco epoki, bardzo zasłużoną, choć równocześnie zapomnianą i to może po części za sprawą syna — Oskara, wybitnego etnografa. Zasługi syna przerosły osiągnięcia ojca. A były to osiągnięcia duże. Juliusz Kolberg wykonał wiele ważnych prac kartograficznych sporządzając mapy użytkowe przez długie lata, m.in. znany *Atlas Królestwa Polskiego* (1827). Był autorem licznych publikacji z dziedziny geodezji, kartografii i metrologii. Pełnił odpowiedzialną funkcję Generalnego Inspektora Miernictwa, zarządzając całą ówczesną służbą geodezyjną w kraju. Był profesorem miernictwa i nawelacji na uniwersytecie w Warszawie.

Przypomnienie osiągnięć Juliusza Kolberga zawdzięczamy Stowarzyszeniu Geodetów Polskich, a zwłaszcza przewodniczącemu Komisji Wystawienniczej Stowarzyszenia — doc. W. Krzemińskiemu. Autorem scenariusza wystawy i okolicznościowego referatu był nestor polskich historyków geodezji — mgr Kazimierz Sawicki. Projekt plastyczny — ładny i komunikatywny — wykonał art. plastyk — Stanisław Twardowski. Funkcję komisarza ekspozycji pełnił mgr Krzysztof Mrozowski. Większość map Kolberga i jego publikacje wypożyczono z Biblioteki Narodowej.

Wystawom tego typu towarzyszyło jak zwykle spotkanie przyjaciół i entuzjastów Muzeum Techniki NOT. Wystąpił na nim m.in. doc. W. Krzemiński, który przypomniał, że Stowarzyszenie Geodetów Polskich wspólnie z Muzeum Techniki orga-